

Сільський бюджет згідно з нашими пропозиціями отримуватиме від податку на нерухоме майно значні суми коштів: якщо поррахувати надходження від такого податку для середнього українського села (515 осіб), то отримаємо 127,2 тис. грн (1004 x 0,01 x 24,6 x 515).

Середнє місто чисельністю населення 50 тис. осіб отримає до місцевого бюджету, згідно з нашими пропозиціями, 10,44 млн грн (Не враховуючи домогосподарств, які мають площу житла понад 100 м²) (1004 x 0,02 x 20,8 x 50000).

Висновок. Оскільки введений Податковим кодексом України податок на нерухомість майже не виконує фіскальної та регулюючої ролі, тобто не вирішує два основних завдання: збільшення надходжень до місцевих бюджетів та усунення спекуляції на ринку нерухомості, то наші пропозиції можна вважати корисними, хоча і не остаточними. В ідеалі було б бажаним оподатковувати не лише житлову нерухомість, але й виробничу, а базою оподаткування зробити не площу житла, а його вартість. Тому для майбутніх досліджень в цьому напрямі існує широке поле можливостей.

Література

1. Про систему оподаткування : закон України : [прийнято ВР 25 черв. 1991 р. № 1251-XII] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1251-12>.
2. Податковий кодекс України : закон України : [прийнято ВР 2 груд. 2010 р. № 2755-VI] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2755-17>
3. Попадюк Н. Податок на нерухомість: реалії та перспективи / Н. Попадюк // Юридичний журнал. – 2007 – № 11. – С. 27–29.
4. Терьохін С. Кодекс – це зібрання побажань великого бізнесу та утисків малого [Електронний ресурс] / С. Терьохін // Економічна правда. – 21.09.2010. – Режим доступу : <http://www.epravda.com.ua/publications/2010/09/15/248302/>
5. Податок на нерухомість: лазівка мільйон [Електронний ресурс] // Дебет-Кредит. – 05.01.2011. – Режим доступу : <http://news.dtk.com.ua/show/ukr/article/8014.html>
6. Про Державний бюджет України на 2011 рік : закон України : [прийнято ВР 23 груд. 2010 р. № 2857-VI] [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=2857-17>
7. Середня заробітна плата за регіонами в 2011 році [Електронний ресурс] // Податки та бухгалтерський облік. – Режим доступу : http://www.nibu.factor.ua/ukr/info/socposobiya/sred-zarp-reg/sred-zarp-reg_11

Надійшла 03.09.2011

УДК 330.322:330.142.2

Л. Б. БУШОВСЬКА
Хмельницький національний університет

ФІНАНСОВА КРИЗА ТА ЇЇ ВПЛИВ НА ІНВЕСТИЦІЙНУ ДІЯЛЬНІСТЬ В УКРАЇНІ

У даній статті проведено комплексний аналіз інвестиційної діяльності в Україні у 2003–2009 роках. Встановлено істотний вплив економічних процесів на інвестиційну діяльність у країні, відмічено зменшення обсягу капітальних інвестицій у досліджуваному періоді.

The problems of the investment activity in the Ukraine during 2003–2009 were analysed in this article. The influence of economic processes was set on investment activity in our country.

Ключові слова: інвестиційна діяльність, інвестиції, прямі іноземні інвестиції, інвестиційна політика, фінансово-економічна криза.

Вступ. На сучасному етапі важливу роль в економічному зростанні відіграють інновації. Інноваційна діяльність – це цілий комплекс науково-технологічних, організаційно-економічних, фінансових і комерційних заходів, організація яких потребує істотних інвестицій, а це вимагає формування і реалізації ефективної інвестиційної політики. Адже від впливу інвестицій залежить розвиток підприємств і галузей, а отже й економіки загалом. Інвестиційна діяльність є довгостроковим вкладенням та характеризується високим рівнем невизначеності й ризиків. Для того, щоб ризики були мінімальними, необхідно систематично відстежувати інвестиційні процеси у країні, особливо за умов нестабільної економічної і політичної ситуації.

Останні дослідження. Дослідженню інвестиційних процесів в Україні присвячено багато наукових праць. Зокрема, оцінкою інвестиційної діяльності й інвестиційних процесів, аналізом ефективності іноземних інвестицій займаються такі вчені, як Федоренко В.Г. [4], Яцишин О.В. та інші. Проблеми й перспективи інвестиційної діяльності в окремих галузях економіки досліджували М.В. Зубець, Ю.В. Герасименко [2], С.В. Козловський. Регіональні особливості інвестиційних процесів в Україні знайшли відображення у працях Ю.М. Вербицької [1], Є.А. Шари.

Мета статті. Інвестиційна діяльність і відповідні процеси в Україні розглядаються з багатьох сторін, втім, в умовах дестабілізації макроекономічної ситуації в державі на перший план виходить потреба у вивченні стану інвестиційної діяльності та визначенні чинників, що на неї впливають. Саме тому ми поставили за мету проаналізувати інвестиційну діяльність в Україні до та під час кризи, а також виявити основні тенденції й чинники, що їх визначають.

Основна частина. Інвестиційна діяльність є довгостроковим вкладенням та характеризується високим рівнем невизначеності й ризиків. Для мінімізації останніх необхідно систематично відстежувати інвестиційні процеси у країні, особливо за умов нестабільної економічної й політичної ситуації. Інвестиційна діяльність в Україні розглядається з багатьох сторін, хоча, в умовах дестабілізації макроекономічної ситуації в державі на перший план виходить потреба у вивченні стану інвестиційної діяльності визначенні чинників, що на неї впливають.

Таблиця 1

Динаміка інвестицій у 2003–2009 роках

Показники	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	1.01-1.09.10 р
Обсяг капітальних інвестицій, млн грн.	59899	89314	111174	148972	222679	272074	192878	103294,7
Обсяг інвестицій у основний капітал, млн грн.	51011	75714	93096	125254	188486	233081	151777	83852,3
Темп зростання капітальних інвестицій, %	128,6	149,1	124,5	134	149,5	122,2	70,9	53,5
Темп зростання інвестицій у основний капітал, %	137,2	148,4	123,0	134,5	150,5	123,7	65,1	55,2
Частка інвестицій у основний капітал, %	85,2	84,8	83,7	84,1	84,6	85,7	78,7	81,2

Під час дослідження ми встановили, що у 2004, 2005 і 2007 роках спостерігалось збільшення капітальних інвестицій: їх приріст у 2004-му і 2007-му становив майже 50%, а у 2006-му – понад 30%. Значний приріст інвестицій в основний капітал відбувся у 2003 році (більш ніж 37%) та у 2006-му – 34%. У 2004 і 2007 роках він набув максимальних значень у досліджуваному періоді – 48,4% та 50,5% відповідно. Як перший прояв фінансово-економічної кризи в Україні спочатку у 2008-му знизилися темпи приросту капітальних інвестицій та інвестицій у основний капітал до 22–23%, а у 2009 і 2010 році взагалі спостерігається зниження їх обсягів на 30% і 35% відповідно [3, с. 365].

За I квартал 2010 року освоєно 26,1 млрд грн капітальних інвестицій. Обсяг інвестицій у основний капітал за цей період порівняно з відповідним періодом 2009-го зменшився на 12,5% і становить 24,0 млрд.грн. Це означає, що зниження обсягів інвестицій триває.

Важливим джерелом інвестицій у основний капітал, яке потребує додаткової уваги, є кошти іноземних інвесторів. Найбільший приріст іноземних інвестицій в основний капітал спостерігався у 2005 році: він становив понад 70% порівняно з 2004-м. У 2006-му і 2008-му приплив іноземних інвестицій зростав і досяг у 2008 році 7591 млн грн – це максимальна сума за весь досліджуваний період, що можна побачити у таблиці 2. Вона демонструє циклічність темпів приросту: у 2003, 2005, 2007 і 2008 роках він становив 35,7%, 74%, 45,3% і 14% відповідно. Найбільше зменшення припливу інвестицій сталося у 2009 році – майже на 10% порівняно з 2008-м [3, с. 457].

Таблиця 2

Інвестиції у основний капітал за рахунок коштів іноземних інвесторів

Показник	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Обсяг інвестицій у основний капітал за рахунок коштів іноземних інвесторів	2807	2695	4688	4583	6660	7591	6859
Темп зростання, %	135,7	96	174	97,8	145,3	114	90,4
Частка коштів іноземних інвесторів у структурі джерел фінансування інвестицій у основний капітал, %	5,5	3,6	5	3,7	3,5	3,3	4,5

Аналіз розподілу іноземних інвестицій за галузями економіки показав, що найбільшу їх частину було інвестовано в харчову промисловість і торгівлю – 852 і 855 млн дол. США відповідно (рис. 1) [3, с. 345]. Значить можна зробити висновок, що іноземних інвесторів більше приваблює торгівля й фінансова сфера, оскільки обіг фінансових ресурсів у цих галузях відбувається швидше.

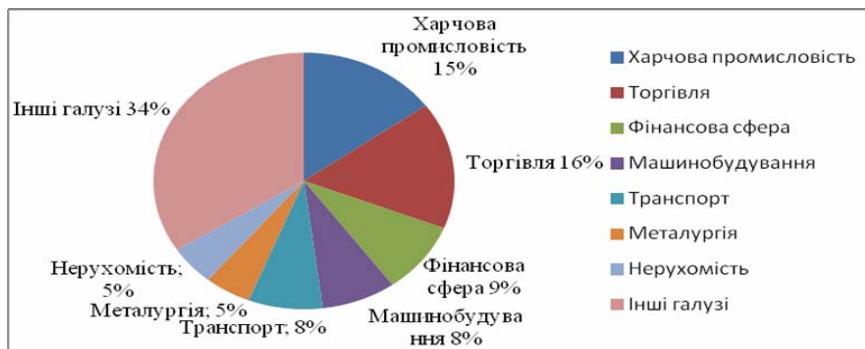

Рис.1. Розподіл прямих іноземних інвестицій за галузями економіки станом на 01.01.2009 р.

За інформацією Міністерства економіки України за I квартал 2010 року у вітчизняну економіку іноземними інвесторами здійснено 717,1 млн дол. Прямих інвестицій, що на 39% менше ніж за відповідний період 2009-го [3, с. 365]. Отже, кризовий стан української економіки насторожує іноземних інвесторів унаслідок зростання ризиків, а без фінансового впливання досягти економічного зростання неможливо. Інвестиційні процеси в Україні протягом досліджуваного періоду характеризуються нестабільністю темпів розвитку та нерівномірністю розподілу інвестицій за галузями економіки.

За оцінками спеціалістів для стабільного економічного зростання інвестицій повинні становити 20–25% ВВП. Здійснивши дослідження ми побачили, що протягом досліджуваного періоду частка інвестицій у ВВП України перевищувала 20%, а у 2007 році сягнула 31%. Це можна побачити у таблиці 3 [3, с. 360].

Таблиця 3

Динаміка ВВП України і капітальних інвестицій

Показник	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
Обсяг капітальних інвестицій, млн. грн.	59899	89314	111174	148972	222679	272074	192878
ВВП, млн грн.	267344	345113	441452	544153	720731	948056	914700
Частка інвестицій у ВВП, млн грн.	22,4	25,9	25,2	27,4	30,9	28,7	21,1

Зростання частки інвестицій у ВВП позитивно впливає на його динаміку та сприяє економічному розвитку країни, а при зниженні цієї частки зумовлює його зменшення. Подальше зниження інвестицій та їх частки у ВВП призведе до стрімкого падіння економіки та ще більше погіршить інвестиційний клімат у країні, її інвестиційну привабливість.

Коли відбувається позитивна динаміка економіки, інвестиції зростають, у разі незначного погіршення економічної ситуації знижуються темпи приросту інвестицій, а за серйозних економічних проблем приплив інвестицій зменшується доти, доки ситуація не стабілізується. Для приваблення інвестицій потрібно протягом 2–3 років підтримувати стабільне економічне зростання, щоб запевнити інвесторів у поліпшенні інвестиційного клімату та зниженні ризику.

Висновок. Отже, в ході дослідження з'ясовано, що до початку кризи в Україні протягом шести років спостерігалися динамічний розвиток інвестиційних процесів, стійка тенденція до збільшення капітальних інвестицій, в тому числі в основний капітал, підвищення частки інвестицій у ВВП, зростання обсягів вкладень за рахунок іноземних інвесторів. Дестабілізація економічної ситуації у 2008 році, головним чином унаслідок впливу світової фінансово-економічної кризи, призвела до уповільнення розвитку інвестиційних процесів в Україні, а із загостренням кризи – до зменшення обсягу капітальних інвестицій більш ніж на 20% та інвестицій у основний капітал більш ніж на 10%. Тому вкрай потрібно розробити програми виходу із кризи й поступового економічного зростання, підвищити ефективності державної інвестиційної політики.

Література

1. Вербицька Ю.М. Інвестиційно-інноваційна діяльність як чинник соціально-економічного розвитку регіону / Ю.М. Вербицька // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – № 8. – С. 101–105.
2. Герасименко Ю.В. Моделювання інвестиційних процесів в агропромисловому комплексі України : [монографія] / Ю.В. Герасименко, С.В. Козловський. – Вінниця : Глобус-Прес, 2007. – 136 с.
3. Статистичний щорічник України за 2009рік / за ред. О.Г. Осауленка ; відпов. за випуск В.А. Головкин / Держкомстат України. – К. : Техніка, 2010. – 590 с.

4. Федоренко В. Інвестиційні процеси в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.personal.in.ua/artikle.php?ida=494>.

Надійшла 03.09.2011

УДК 338.147

О. В. РАЄВНЄВА, Л. В. ГРИНЕВИЧ
Харківський національний економічний університет

КОНЦЕПТУАЛЬНИЙ ПІДХІД ФОРМУВАННЯ ІНТЕГРОВАНОЇ СИСТЕМИ „ВИЩА ШКОЛА — БІЗНЕС-СТРУКТУРА”

Розглянуто та сформульовано гіпотези формування інтегрованої системи «вища школа – бізнес-структура» на базі раніше окреслених принципів її побудови. Наведено схему взаємозв'язку між принципами, гіпотезами та положеннями інтегрованої системи, що досліджується та запропоновано пріоритетні напрямки її розвитку на майбутнє.

Considered and formulated the hypothesis of an integrated system of «higher school - business structure» based on the previously outlined principles of its construction. A chart of the relationship between the principles and provisions of the hypothesis of an integrated system that is studied and proposed priority areas of development for the future.

Ключові слова: гіпотеза, інтегрована система, «вища школа – бізнес-структура», принципи положення, взаємозв'язок.

Особливості формування методологічних елементів розвитку партнерства в умовах глобалізації виходять з природних закономірностей, що базуються на принципах діалектики. Вони, з одного боку, є вихідними (загальними, універсальними) теоретичними положеннями, на основі яких відбувається синтез відповідних понять в наукову систему, а з іншого – відображають основні засади буття й пізнання, виражають їх найфундаментальніші особливості й відношення, виконують нормативну і регулюючу функції, орієнтуючи і спонукаючи людей до дії, виводяться з пізнання й супроводжують його та загалом є способом розгляду й розуміння предметів дослідження.

Методологічно невизначеними є такі аспекти формування інтегрованої системи, як:

- відсутні єдині засади встановлення довгострокової взаємодії бізнес-структур та вищої-школи з метою набуття нових та утримання досягнутих конкурентних переваг;
- невизначені впливові учасники процесу утворення та функціонування інтегрованої системи «вища школа – бізнес-структура»;
- необґрунтований вибір часового горизонту дії партнерства та організаційно-просторові межі його конфігурації;
- відсутня ідентифікація можливих наслідків (як позитивних, так й негативних) формування інтегрованої системи «вища школа – бізнес-структура» для всіх його учасників, а також оцінка економічного ефекту такої взаємодії з урахуванням ризику та невизначеності.

В основі будь-якої концепції, насамперед, лежить комплекс гіпотез, що висуває дослідник й доказ яких віддзеркалюється в сукупності концептуальних положень. Під гіпотезою розуміється науково обґрунтоване припущення, висунуте для пояснення будь-яких явищ, що потребує перевірки на практиці й підтвердження фактами, для того, щоб стати достовірною науковою теорією. Аналіз проведених досліджень щодо світового та національного досвіду встановлення партнерських взаємовідносин між освітянськими закладами та підприємствами й організаціями реального сектору економіки, сучасних тенденцій та моделей розвитку економік тощо дозволив сформулювати наступні гіпотези.

Гіпотеза 1. Взаємоузгоджені характеристики компетентнісної моделі спеціалістів і подальшої траєкторії професійного та особистісного розвитку включають зміст фундаментальної підготовки, загально-професійні та спеціалізовані компетенції.

Гіпотеза 2. Середовище безперервної бізнес-освіти, інтегруючи інтелектуальні, матеріальні та культурні ресурси ВНЗ та бізнес-структури, включаючи предметно-просторові, соціальні, виробничі, змістовно-технологічні і суб'єктні компоненти, будується на основі принципів відкритості, інтегративності, варіативності, безперервності, об'єктивності, нормативності, системності, прозорості та результативності.

Гіпотеза 3. Взаємозбагачення змісту, форм і технологій вузівського освітнього процесу з реаліями бізнесу дозволяють організувати навчання з врахуванням цінностей і потреб як суб'єктів освітнього процесу, так і виробничої галузі в цілому.

Гіпотеза 4. Для активізації науково-дослідної діяльності широко використовуються сучасні технології відкритої та дистанційної освіти (інтерактивні семінари, відеолекції), на основі яких створюється корпоративний освітній портал як середовище для самоосвіти і динамічного зворотного зв'язку.

Гіпотеза 5. В умовах середовища безперервної бізнес-освіти реалізується особистісно-орієнтований підхід, який надає першорядну значущість особистісному розвитку.

Гіпотеза 6. Навчання фахівців для реального сектору економіки неможливо без формування професійних та життєвих компетенцій, що відповідають цілям розвитку, функціональній спрямованості та